

Sortida del GOC-ICHN a la Terra Alta i la Ribera d'Ebre

**14 i 15
d'abril de 2022**

Text de Jordi Vila

Envolts d'Horta de Sant Joan,
a la Terra Alta *f. Isabel Casas*

El passat mes d'abril va tenir lloc la sortida a les terres del sud de Catalunya, a les comarques de la Ribera d'Ebre i la Terra Alta. La intenció era visitar zones on l'*Ophrys incubacea* és present, seguint de prop algunes cites d'Enric Arnold publicades a l'article *Notas para una revisión del género Ophrys L. (Orchidaceae) en Cataluña, II* (1996). També es tractava d'aconseguir el màxim d'observacions possible d'altres orquídiades en aquesta zona a fi d'engruixir les cites al portal d'*ornitho.cat*, on aquestes comarques encara tenen poques entrades d'*Ophrys incubacea* i d'altres espècies.

El dijous dia 14 al matí, vam visitar indrets pròxims a Horta de Sant Joan. A la cruïlla d'Arenys de Lledó, vam trobar *Ophrys incubacea*, *O. speculum* i *O. forestieri*. Llavors, va aparèixer una roseta d'*Himantoglossum*, amb unes tiges seques de l'any passat i d'abans i tot. Però el dubte va ser de quina *Himantoglossum*: si la *H. robertianum* o la *H. hircinum*, ja que les fulles basals recordaven força aquesta

[Esquerra]
Jordi Vila seguint el treball
d'Enric Arnold *f. Xavier Alamany*

[Dreta]
Inflorescència de l'any
anterior de la possible
Himantoglossum hircinum
f. Xavier Alamany

Activitats

Un espectacular exemplar d'*Ophrys speculum* de tons amoratats f Xavi Sanjuan

Notes:

1. Un mes després, Pere Espinet i Emili Sancha la van veure florida confirmant que es tractava d'*Himantoglossum hircinum*.

2. Un mes després, Pere Espinet i Emili Sancha les van veure florides confirmant que es tractava d'*Ophrys arnoldii*.

última. Se n'haurà de fer el seguiment si volem sortir de dubtes¹. Després vam visitar la zona de l'antiga estació d'Horta de Sant Joan on hi havia força *Ophrys incubacea*. També hi havia una *Ophrys passionis*, espècie molt fora de la seva àrea de distribució i novetat per a les terres del sud. En Jordi Prat en va poder fotografiar el pol·linitzador. També vam trobar moltes rosetes basals, creiem d'*Ophrys arnoldii* a l'analitzar una poncella de la planta que anava més avançada on es veia el label clarament del grup fusca. Gairebé no pot ser altra cosa que *O. arnoldii*². També hi eren presents *Ophrys scolopax*, *O. speculum* i *O. forestieri*.

A la tarda, ens vam dirigir cap a Arnes, concretament al barranc de la Maria, on vam trobar *Ophrys dyris*, una d'elles hipocromàtica, *O. forestieri*, *O. speculum*, *Cephalanthera longifolia* i *Limodorum abortivum*. Tornant cap a Horta de Sant Joan, ens vam aturar a l'Ermita de Sant Salvador. Allà hi havia *Ophrys dyris*, *O. forestieri*, *Neotinea maculata* i *Epipactis* sp.

El divendres 15 vam canviar de comarca: ara a la Ribera d'Ebre, concretament a Garcia. El primer lloc va ser el camí de Santa Magdalena, al barranc del Rec de Bas, zona que estava molt arrasada pel porc senglar. A tot arreu on vam anar aquests dies, hi havia furgades d'aquest animal però aquí ho superava de molt. Tot hi així, hi eren presents *Ophrys speculum*, *O. arnoldii*, *O. tenthredinifera*, *O. forestieri* i *Limodorum abortivum*.

Després de fer un bon dinar a Garcia, es va anar cap a Ascó, prop de la central nuclear, on l'*Ophrys speculum* era omnipresent. També hi havia alguna *O. forestieri* i *Neotinea maculata*. En aquest punt és on vam donar per finalitzada aquesta sortida de dos dies. En definitiva, ens ho vam passar molt bé gaudint de molta botànica i sobretot de molt bona companyia.

El participants van ser: Xavi Sanjuan, Ernest Gatell, Damià Francàs, Xavier Alamy, Antoni Sunyer, Pere Espinet, Isabel Casas, Jordi Vila, Jordi Prat i, convidat per en Pere, va participar el dijous en Guillem Mayor, alumne de Llorenç Sáez.

Foto dels participants (hi falten Jordi Prat i Guillem Mayor)

f Xavi Sanjuan

Ophrys scolopax i *Ophrys speculum*
f Jordi Vila

Ophrys incubacea
i *Ophrys dyris*
hipocromàtica
f Jordi Vila

Ophrys dyris i *Ophrys tenthredinifera*
f Xavier Alamany, f Jordi Vila